

PSY 117: Statistická analýza dat

Seminární práce 1: Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

Úvod:

Pro svou práci jsem si vybral článek o šikaně učitelů žáky na pražských základních a středních školách. Článek je nazván následovně: „*Nejméně čtyřicet pražských učitelů bylo napadeno žákem, ukázal průzkum*“. Publikován byl na webu www.novinky.cz, přičemž informace čerpal z původního průzkumu „*Agresivní chování vůči učitelům*“ provedeného Pražským centrem primární prevence.

Rozbor:

Jako první věc, které jsem si v popularizujícím článku všiml, byly jednotky, v nichž byly výsledky uváděny. Jednou se hovořilo v procentech, podruhé v konkrétních číslech. Nemyslím si však, že by to mělo vést ke zmatení informací, či čtenáře, jelikož obě jednotky by měly být srozumitelné a snadno interpretovatelné. Navíc se častokrát vzájemně doplňují a čtenáři umožňují lépe se v tématu zorientovat.

Jedinou výjimkou jsou situace, kdy autor článku z určité části zjištěných dat (například dvě procenta učitelů, jež byla fyzicky napadena) odkazuje na celek. Není totiž jasné, zda je celkem míněn výběrový vzorek dotazovaných anebo celá populace pražských učitelů.

Popularizující článek však, na rozdíl od vědeckého průzkumu, nezdůrazňuje pozitivní výsledek dotazování. Již v anotaci vědecké práce se dozvídáme, že agresivní chování žáků vůči učitelům na školách je spíše výjimečné. Navíc, s rostoucí závažností nechtěného chování klesá jeho prevalence. Na novinkách.cz jsou jen suše prezentována čísla bez jakékoliv interpretace. Jediný náznak je možné spatřovat v citaci Pavla Dosoudila, člena Pražského centra primární prevence, který tento fakt naznačuje, avšak nevyjasňuje do takové míry, jako je tomu v anotaci průzkumu. „Fyzická agrese je relativně nejméně častá... jedná se asi o 40 pedagogů.“ (Dosoudil in Novinky.cz, 2016)

V článku je dále okleštěno několik informací. Původní výzkum tvrdí, že korelace mezi agresivním chováním žáků vůči učitelům s věkem, či pohlavím, nebo délkou praxe nebyla zjištěna. Na novinkách.cz však korelace s délkou praxe vůbec není zmiňována. Prezentován je jen vztah s věkem a pohlavím.

Z výzkumu se dále dozvídáme, v jakém poměru bylo zastoupení učitelů v rámci jednotlivých škol – ZŠ 1. stupeň, ZŠ 2. stupeň, ZŠ speciální, SŠ, SOU/SOŠ. Tato informace je na novinkách úplně vynechána, což lze chápat jako pochybení, jelikož tím pádem chybí i informace o nejčastějším typu školy z hlediska nevhodného chování žáků vůči učitelům. Na druhou stranu je důležité podotknout, že ne všechny typy škol dosáhly reprezentativního vzorku respondentů, proto je možné, že výsledné hodnoty mohly být nadhodnoceny, či podhodnoceny a tím pádem lze chápat vynechání této informace v rámci obezřetnosti interpretace výsledků. Co však beru jako neoddiskutovatelnou chybu je to, že na novinkách není uvedeno, že průzkum se týkal jen základních a středních škol, nikoliv škol vysokých.

Co se týká rozdělení respondentů, pak odpovídalo 78% žen, třetina všech dotazovaných byla ve věku 50-60 let života. Zde mi chybí informace o celkovém zastoupení a rozložení učitelů v populaci, tedy na pražských středních a základních školách. Tato informace chybí jak v popularizujícím článku, tak v průzkumu. Nemáme tedy možnost zjistit, jak moc byl výběrový vzorek odlišný od skutečné populace.

V článku dále chybí informace o proškolení učitelů vůči šikaně. Jen 11% učitelů totiž absolvovalo kurz zvládnání šikany delší než 10 hodin. Článek naopak uvádí informaci o tom, jaké procento učitelů řeší případnou šikanu oficiální cestou (48%), či kolik učitelů se snaží vypořádat s touto problematikou vlastní cestou (37%). Ačkoliv součet těchto dvou hodnot nedává 100%, informaci o tom, jak zbylých 15% šikanovaných učitelů situaci řeší, nedostáváme. To není vše. Odkud vzal autor článku tuto informaci, je mi záhadou, protože v původním výzkumu se tato informace vůbec neobjevuje. Muselo tak dojít k vymyšlení výsledků, jejich převzetí z jiné studie, či misinterpretaci.

Největší manipulaci výsledků však spatřuji zde: „Učitelé by od zřizovatele uvítali více podpory, jak například další možnosti vzdělávání ohledně šikany a agrese, tak především právní pomoc“ (Novinky.cz, 2016). Nemůžu si pomoci, ale když uslyším výraz *především* tak si představím zhruba 70% respondentů, přičemž tato hodnota by měla být výrazně vyšší oproti jiným možnostem. Právní podpora však ve skutečnosti dosahuje zastoupení 54% respondentů, což je jen o 2% vyšší hodnota než je možnost *Proškolení v oblasti práce s agresí a problémovým chováním dětí*.

Závěr:

Server novinky.cz prezentuje základní výsledky zmiňovaného výzkumu. I u nich však najdeme misinterpretace a nedostatky. Pozornému čtenáři tedy doporučuji jít po zdroji a ověřovat si relevanci výsledků.

Zdroje:

Anonym. (2016). Nejméně čtyřicet pražských učitelů bylo napadeno žákem, ukázal průzkum. *Novinky.cz*. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/veda-skoly/400605-nejmene-ctyricet-prazskych-ucitelu-bylo-napadeno-zakem-ukazal-pruzkum.html>.

Pražské centrum primární prevence (PCPP). (2016). Agresivní chování vůči učitelům. *Centrum sociálních služeb Praha*. Dostupné z: http://www.praha.eu/public/29/6f/c3/2165094_652525_Vysledky_z_pruzkumu_Agresivni_chovani_vuci_ucitelum_.pdf.

I když tu moc nevidím stopy studia PSY117, práci přijímám.

SJ